

Dopasowanie produktu ubezpieczeniowego do potrzeb i wymagań klienta – rewolucja czy ewolucja prawnej regulacji zawierania umów ubezpieczenia.

Celem projektu jest opracowanie zrównoważonego modelu ochrony klientów na rynku usług ubezpieczeń gospodarczych, z punktu widzenia dopasowania produktu ubezpieczeniowego do potrzeb i wymagań klienta. Cel ten jest uzasadniony faktem, że jednym z podstawowych problemów występujących na rynku ubezpieczeniowym jest nabywanie przez klientów produktów, które nie odpowiadają ich potrzebom. Nieadekwatność produktu ubezpieczeniowego do potrzeb i wymagań klienta prowadzi do braku ochrony ubezpieczeniowej od określonych ryzyk, względnie do niepełnej ochrony ubezpieczeniowej od określonego ryzyka albo nadmiernej (niepotrzebnej) ochrony ubezpieczeniowej. Powyższe zjawisko ma minimalizować dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z 20.01.2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (dalej: IDD), która zgodnie z ogólną tendencją do ochrony podmiotów uznawanych za stronę słabszą stosunku zobowiązaniowego, wprowadza nowy, przedkontraktowy obowiązek spoczywający na dystrybutorach ubezpieczeń, a mianowicie konieczność przeprowadzenia testu wymagań i potrzeb.

Problematyka wykładni przepisów nowej dyrektywy nie doczekała się opracowań naukowych analizujących w spójny sposób cywilistyczne konsekwencje wymogów wyrażonych w IDD. Zakres implementacji IDD i sposób ochrony klienta ma szczególne znaczenie w prawie polskim, w którym w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń dość wiernie odzwierciedlono założenia unijnego prawodawcy. Jednak ustawa ta rodzi wątpliwości interpretacyjne, choćby z tego względu, że nie jest komplementarna z kodeksem cywilnym i regulacją cywilnoprawną umowy ubezpieczenia. W Niemczech natomiast ustawa implementująca IDD przewidziała rozproszone wstawienie stosownych przepisów do różnych aktów prawnych, tak aby wszystko było zgodne z utrwaloną siatką pojęciową w niemieckim porządku prawnym. Z kolei we Francji ustawa i dekret implementujące IDD zmieniają i dodają przepisy w kodeksie ubezpieczeń. Hiszpania zastosowała model polski, jednakże dostosowała przepisy ustawy do istniejącej nomenklatury pojęciowej, decydując się także w niektórych aspektach na wyższy poziom ochrony strony słabszej, aniżeli przewidziano w IDD.

W wyniku przeprowadzonych badań obejmujących analizę systemu polskiego oraz badania prawnoporównawcze zostanie zaproponowany zrównoważony (tj. ekonomicznie uzasadniony i prawnie akceptowalny), a przede wszystkim aktualny i dostosowany do stopnia rozwoju gospodarczego, model ochrony klientów na rynku usług ubezpieczeń gospodarczych z punktu widzenia dopasowania produktu ubezpieczeniowego do potrzeb i wymagań klienta. Nie ulega bowiem wątpliwości, że sytuacje, w których odpłatne ubezpieczenie nie zapewnia klientowi ochrony przed ryzykiem, w związku z którym wykupił ubezpieczenie, są niepożądane i powinno się dążyć do tworzenia prawa, które minimalizuje niebezpieczeństwo tego rodzaju sytuacji i w skali Europy skutecznie zapewnia jednolity, przynajmniej minimalny poziom ochrony postulowany w IDD.